

Binnen de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties bestond bij enkele fracties de behoefte het kabinet enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de brief van de Staatssecretaris van SZW d.d. 27 juni 2019 inzake de voortgangsrapportage ijkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland. De commissie heeft uitgesproken de antwoorden graag uiterlijk aan het einde van het zomerreces 2019 te willen ontvangen.

De voorzitter van de commissie,
Paternotte

De griffier van de commissie,
De Lange

Inbreng van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voortgangsrapportage ijkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland. Nu de oplossingen voor het vaststellen van een sociaal minimum en het verbeteren van de bestaanszekerheid in het Caribisch deel van het Koninkrijk bij meerdere departementen zijn belegd, hebben de leden van de VVD-fractie verdeeld over diverse departementen nog vragen en opmerkingen. Deze vragen en opmerkingen zijn per departement gecategoriseerd.

Ministerie van Algemene Zaken

Bent u het met de leden van de VVD-fractie eens dat de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius een eigen positie hebben binnen het Nederlandse staatsbestel? Deelt u de mening van de leden van de VVD-fractie dat de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius hun eigen wetgeving hebben en dat deze kan, en soms ook moet, afwijken van de Europees Nederlandse wetgeving? Zo niet, waarom niet? De eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius worden vaak aangeduid met de afkorting BES, waarmee wordt gesuggereerd dat alle eilanden eenzelfde problematiek kennen. Ook de wetgeving voor de eilanden is gebaseerd op het idee dat de BES-eilanden gelijk zijn. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat ieder eiland uniek is en dat ieder eiland oplossingen nodig heeft die toegespitst zijn op de problematiek van ieder eiland afzonderlijk. Deelt u deze mening? Zo niet, hoe ziet u de positie van de eilanden afzonderlijk?

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

De Staatssecretaris van EZK gaf tijdens het Algemeen Overleg BES van 13 juni jl. aan dat het ministerie al heel veel doet voor de eilanden. Kunt u aangeven, indachtig de unaniem aangenomen motie Kuiken c.s. (TK 35 000 IV, nr. 62), welke financiële inspanningen, subsidies, investeringen en tegemoetkomingen door uw departement zijn gedaan op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius en ook aan de Kamer rapporteren, naast alle bestede bedragen, wat het effect is van deze financiële inspanningen, subsidies, investeringen en tegemoetkomingen op het niveau van de vaste kosten van levensonderhoud op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius? De leden van de VVD-fractie zijn daarnaast benieuwd welke noodzakelijke aanpassingen gedaan zullen worden, indachtig de unaniem aangenomen motie Kuiken c.s., met als doel de vaste lasten te laten dalen.

Op Saba zijn er 600 huishoudens, op Sint Eustatius 1.200 huishoudens en op Bonaire 7.000 huishoudens. Kunt u aangeven hoe investeringen in grote projecten zoals energie en telecom verdeeld worden over de huishoudens van de verschillende eilanden? Welk effect hebben de investeringen op de inkomenspositie van de inwoners van de verschillende eilanden? Kunt u een rekenvoorbeeld geven van een investering of subsidie gedaan op een van de eilanden en daarbij aangeven welk gunstig effect deze investering of subsidie heeft gehad op het vrij besteedbaar inkomen van de inwoners van de eilanden?

Kunt u indachtig de unaniem aangenomen motie Kuiken c.s. antwoord geven op het volgende verzoek: «...verzoekt de regering, om financiële inspanningen, subsidies, investeringen en tegemoetkomingen gedaan door alle departementen op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius aan de Kamer te rapporteren met daarin, naast alle bestede bedragen, ook wat het effect van deze financiële inspanningen, subsidies, investeringen en tegemoetkomingen op het niveau van de vaste kosten van levensonderhoud op

Bonaire, Saba en Sint-Eustatius is en noodzakelijke aanpassingen te doen met als doel de vaste lasten te laten dalen.»

Kunt u aangeven hoe uw ministerie omgaat met de verschillende overheids-NV's die op de eilanden posities hebben die een rol spelen bij het tot stand komen van kosten van levensonderhoud op de eilanden, zoals energie, water en telecom? Op welke wijze kunnen de lokale overheden hun rol spelen om bij deze overheids-NV's te komen tot kosten verlaging?

Ziet het Ministerie van EZK kansen om op de eilanden een proef te doen met bijvoorbeeld *Ocean Thermal Energy Conversion*? Deze energieopwekking maakt gebruik van het verschil van watertemperatuur aan de oppervlakte en diep onder water. Een bijproduct van deze techniek is drinkwater dat weer de verantwoordelijkheid is van het Ministerie van I&W. Daarnaast kan deze techniek ook gebruikt worden voor koeling. In combinatie met het Ministerie van LNV zou hiermee bijvoorbeeld glastuinbouw een kans kunnen maken op de eilanden. Hoe beziet u deze mogelijkheid? Hoe zien uw collega's van I&W en LNV deze mogelijkheid? De leden van de VVD-fractie horen graag een gezamenlijke afweging en een gezamenlijk antwoord zodat niet ieder betrokken ministerie apart een afweging maakt.

Het internet op de eilanden is zeer kostbaar, waarbij prijzen van US\$ 180.- per maand geen uitzondering zijn. Dit terwijl internet van belang is voor onderwijs, economie en de overheid. Hoe kunt u er zorg voor dragen dat de kosten van het internet naar een kostenniveau gaan dat past binnen de kosten van levensonderhoud op de eilanden? Als u van mening bent dat die kosten niet naar beneden kunnen en het een inkomensprobleem is kunt u dan aangeven waarom dat zo zou zijn, en is uw collega van SZW dat met u eens? De leden van de VVD-fractie zouden graag een gecombineerd antwoord van beide ministeries ontvangen.

Postbezorging is een probleem van en naar de eilanden. Er wordt nu onderzoek gedaan naar de redenen. Vertragingen van postbezorging van soms enkele weken zijn niet acceptabel. Waarom hebben de eilanden geen postcode? Een postcode is ook nodig voor het invullen van veel online documenten. Dit gekoppeld aan het dure internet maakt dat het voor de inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius steeds moeilijker wordt om online zaken te doen, bestellingen te doen en commerciële activiteiten te ontplooiën.

Ministerie van Financiën

Inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius kunnen nu blijkbaar een online bankrekening openen. Kunt u per eiland aangeven in hoeverre dit het geval is? Zijn de kosten passend bij de lokale levensstandaard? Hoe verhouden de kosten voor een internetbankrekening zich tot het besteedbaar inkomen op Bonaire, Saba en Sint Eustatius? Kunt u dit per eiland differentiëren en de kosten van internet per eiland ook koppelen aan het inkomen van mensen op de verschillende eilanden? Als u van mening bent dat die kosten niet naar beneden kunnen en het een inkomensprobleem is kunt u dan aangeven waarom dat zo zou zijn en is uw collega van SZW dat met u eens? Als u van mening bent dat de kosten van internet de grootste factor zijn, is uw collega van EZK dat met u eens? De leden van de VVD-fractie zouden graag een gecombineerd antwoord ontvangen van de betrokken ministeries.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Een ontwikkelde landbouwsector is van groot belang voor gezond eten, lagere kosten voor levensonderhoud en het geeft werkgelegenheid. Op welke wijze zet uw ministerie vaart achter landbouwprojecten? Op welke termijn zijn er concrete ontwikkelingen te melden? Welke ruimte krijgt landbouw op de verschillende eilanden? Hoe werkt het lokale bestuur actief mee om de landbouw alle ruimte te geven? Is er al zicht op de besteding van de 1 miljoen dollar per jaar die besteed is aan de LVV op Bonaire? Welke alternatieve landbouwmethodes worden actief aangepakt op Bonaire, Saba of Sint Eustatius? Ik doel hierbij op aquacultuur, zout water landbouw, de kweek van eigen gewassen etc.? Zijn Nederlandse kennisinstituten hierbij aangesloten? Welke zijn dat en welke resultaten hebben zij geboekt? Welke resultaten verwachten zij in de toekomst te behalen?

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per 1 juli is beleid voor uitzending bij zwangerschap vastgesteld. Bij een medische uitzending voor een bevalling is er volgens de Regeling aanspraken zorgverzekering BES geen recht op begeleiding, maar vanwege de maatschappelijke en sociale impact van een bevalling vergoedt het ZVK de vlucht van één begeleider. De leden van de VVD-fractie begrijpen niet waarom er geen recht op begeleiding zou zijn. Kunt u uitleggen waarom een vrouw met een medische indicatie, er is dus mogelijk een probleem met de zwangerschap, géén begeleiding mee zou kunnen krijgen vanuit de zorgverzekering? Kunt u aangeven waarom u van mening bent dat de kosten die gemaakt moeten worden door de partner of een direct familielid niet vergoed worden door de verzekering? Waarom bent u dan wel van mening dat het een maatschappelijke en sociale impact heeft als er geen begeleiding mee kan? Waarom is de wet dan toch zo beperkend op dit punt? Bent u van mening dat het dragen van de kosten van de begeleiding een verantwoordelijkheid is van de partner of directe familie? Hoe ziet u de kosten voor de begeleiding in het licht van verlies aan inkomen als men van het eiland af moet en het gebrek aan inkomen in het algemeen om deze reiskosten te dragen? Als u van mening bent dat die kosten van de begeleiding niet naar beneden kunnen of een verantwoordelijkheid zijn van de begeleiders zelf en het daarmee een inkomensprobleem is, kunt u dan aangeven waarom dat zo zou zijn en is uw collega van SZW dat met u eens?

Kunt u aangeven waarom voor een minderjarig kind van Sint Eustatius dat bij een ongeval op Sint Maarten gewond is geraakt en vanwege complicaties niet mag vliegen, geen begeleiding van een volwassene wordt vergoed? Hoe dient de minderjarige zich dan van ouderlijke zorg te verzekeren?

Op de eilanden staat een complete tandartspraktijk klaar, kunt u aangeven waarom deze niet gebruikt mag worden door een private tandarts? Welke wet of regelgeving staat het gebruik van de publieke middelen van de tandartspraktijk door een private partij in de weg? En hoe gaat u er zorg voor dragen dat die tandartszorg er wel gaat komen?

Waarom is het voor de inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius nog steeds onmogelijk om zich vrijwillig bij te verzekeren? Hoe gaat u er zorg voor dragen dat inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius een vorm van vrijwillige extra verzekering kunnen krijgen?

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius kunnen geen Nederlandse programma's kijken via internet omdat het IP-adres dat niet toelaat. Bent u van mening dat het mogelijk moet zijn om op Bonaire, Saba en Sint Eustatius zonder extra kosten Nederlandse TV te kunnen volgen via het internet? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u dat op korte termijn regelen?

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Kunt u aangeven welke projecten I&W ondersteunt om de wegen te verbeteren? Op welke termijn moeten deze projecten klaar zijn? Hoeveel lokale aannemers en werknemers zijn betrokken bij deze projecten? De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat wegeaanleg, -onderhoud en -verbetering vooral lokaal aanbesteed moet worden. Deelt u deze mening? Zo nee, waarom niet? De leden van de VVD-fractie hebben al vaker aangeven dat de aanleg van wegen niet onder een Europees Nederlandse standaard hoeft te vallen. Geen ZOAB, matrixborden en hectometerpaaltjes om maar wat te noemen. Ook als de kwaliteit wat minder zou zijn en er eerder dan in Europees Nederland onderhoud gepleegd moet worden pleiten de leden van de VVD-fractie ervoor dat het lokaal wordt uitgevoerd. Wat doet het ministerie om de kosten voor wegeaanleg op de eilanden zo laag mogelijk te houden en kunt u daar voorbeelden van noemen?

De leden van de VVD-fractie hebben het *Ocean Thermal Energy Conversion* project aangekaart bij het Ministerie van EZK waarbij ook drinkwater geproduceerd kan worden. Kunt u zich erbij aansluiten om extra drinkwater te genereren op de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius? Welke investeringen of subsidies doet het ministerie om de drinkwatervoorziening op een goed niveau te houden dan wel te brengen? Hoe zorgt u dat de kosten voor levensonderhoud niet stijgen vanwege de investeringen in de drinkwatervoorziening? Kunt u aangeven welk effect de inspanning van uw ministerie heeft op de inkomenspositie van de inwoners van Bonaire, Saba en Sint Eustatius afzonderlijk?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Het stemmen bij volmacht is door de verschillende bestuurders van Bonaire, Saba en Sint Eustatius als bron van mogelijke stembusfraude gegeven. Hoe ver bent u om het stemmen bij volmacht voor Bonaire Saba en Sint Eustatius af te schaffen?

Kunt u, als coördinerend bewindspersoon voor de BES-eilanden, er zorg voor dragen dat de antwoorden op de vragen niet voorzien worden van verwijzingen naar andere departementen zonder dat het andere departement daar dan antwoord op geeft?

Inbreng van de SP-fractie

De leden van de fractie van de SP hebben met grote interesse kennis genomen van de plannen over het vaststellen van een sociaal minimum op de BES-eilanden en hebben hierover nog enkele opmerkingen en vragen. Allereerst merken genoemde leden op dat ze blij zijn dat er eindelijk een sociaal minimum wordt vastgesteld. De leden van de fractie van de SP vragen hoe het bedrag voor het sociaal minimum tot stand is gekomen. Genoemde leden lezen namelijk ook dat niet de werkelijke kosten als uitgangspunt worden genomen maar de verwachte kosten. Hoe

reëel is het vastgestelde bedrag op dit moment en wanneer wordt het verwachte bedrag gehaald?

De leden van de fractie van de SP lezen verder dat «de onderstand op termijn verder naar het ijkpunt voor het sociaal minimum zou kunnen toegroeien, waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van bijverdienen tot aan het wettelijk minimumloon en de prikkel om te werken.» Genoemde leden vragen waarom de onderstand nu niet verhoogd wordt tot het sociaal minimum omdat de onderstand toch bedoeld is als minimum om van rond te kunnen komen. Op welke termijn wordt het niveau van de onderstand gelijk getrokken met het sociaal minimum? De leden van de fractie van de SP lezen dat het tempo zorgvuldig moet worden afgewogen vanwege mogelijke negatieve effecten voor de economie en de arbeidsmarkt. Welke effecten zijn dit? Hoe groot is de kans dat deze effecten daadwerkelijk plaatsvinden?

Inbreng van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met interesse kennis genomen van de voortgangsrapportage ijkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland. Het is belangrijk dat ook in Caribisch Nederland in de bestaanszekerheid van burgers wordt voorzien. Dit ijkpunt sociaal minimum draagt daar aan bij, en de fractie van de ChristenUnie is blij dat de Staatssecretaris hier werk van blijft maken. Wel hebben de leden van de fractie van de ChristenUnie nog enkele vragen ter verduidelijking. Allereerst vragen deze leden of de Staatssecretaris inzichtelijk kan maken wat de instelling van dit ijkpunt (op termijn) concreet voor een verschil gaat maken voor de inwoners van de eilanden.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de brief uiting geeft aan de motie Van der Graaf om de stappen te bepalen die nodig zijn om een norm voor een sociaal minimum vast te stellen. Het ijkpunt is nu vastgesteld, wat een mooi begin is. Hoe ziet de planning eruit voor de maatregelen die moeten worden genomen om de lasten te verlichten? Wanneer verwacht de Staatssecretaris met een concreet pakket maatregelen te komen om deze lastenverlichting te verwezenlijken?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de lastenverlichting een ambitieus plan noodzakelijk maakt. Deze leden prijzen de Staatssecretaris voor de stap om de levenstandaarden op de eilanden aan te pakken. Wanneer verwacht de Staatssecretaris de eerste stappen ook echt te gaan zetten? Is het ijkpunt wel realistisch ingesteld? Met name het verschil tussen het ijkpunt en het regioplan bij wonen en elektriciteit is groot, hoe realistisch schat de Staatssecretaris de lastenverlichting in op deze onderwerpen?